

אהת שאלתי

למדתי נענית ונהנית

שבת חלום – פרק ה – בואי כלה שבת מלכתא

אחד הנושאים המופלאים בהקשר לשבת הוא קבלת פני השבת בכניסתה והליווי שלה ביציאתה. אין מועד, יום טוב או כל זמן קדוש אחר, שמצינו בו הנהגה שלימה של קבלת פני אותו הזמן או היום טוב. רק בשבת קודש ישנה מצוה מיוחדת של 'קבלת שבת', לקבל את פני שבת המלכה. פונים אנו אליה ואומרים: 'בואי כלה בואי כלה שבת מלכתא', כפי שמצינו בחז"ל: "דאמר רבי חנינא: 'בואו ונצא לקראת כלה מלכתא', ואמרי לה: לקראת שבת כלה מלכתא. רבי ינאי מתעטף, וקאי ואמר: בואי כלה, בואי כלה" (בי"ק לב ע"ב).

גם ביציאתה מלווים אנו את השבת בסעודת 'מלוח מלכה'. יתכן שישנה מצוה לאכול סעודה גם במוצאי יו"ט, אך לא במובן של 'מלוח מלכה'. ענין ליווי המלכה נאמר רק בשבת ורק היא הנקראת 'מלכה'. אנו מכבדים את השבת בכניסתה וביציאתה.

מדוע מכל הימים הטובים נתייחדה רק שבת שמתייחסים אליה כ"אישיות"?

שבת קודש היא כביכול אורח בביתנו.

לא מוצאים בשום יו"ט התייחסות למועד כאלו אישיות. כמו כן גם איננו מתייחסים לשום מצוה כאישיות. תפילין, מזוזה, סוכה הן מצוות. פסח, ראש השנה ושבועות גם הם מצוה. אולם, בניגוד לכל המצוות, שבת היא אישיות.

מיהי שבת? את פני מי אנו מקבלים ומלווים? הרב פינקוס זצ"ל הציב יסוד, השאלה אינה 'מה היא השבת', אלא 'מי היא השבת'. בשבת קודש יש הלכה מיוחדת, שלא מוצאים כמותה בשום מצוה, קבלת שבת. לא מצינו קבלת יו"ט, קבלת מזוזה או קבלת מצה, רק קבלת שבת.

כדי להמחיש זאת, אומר הרב פינקוס שנתאר לנו יהודי שהיה מאוד עסוק ולא היה לו פנאי לקנות מצות לחג הפסח. בהגיע ליל הסדר, לכולם יש מצות ורק לו אין. מחוסר ברירה ניגש הוא אל שכנו, נוקש בדלת ומבקש מצות.

"שכחתי לקנות", הוא מתרץ את בקשתו. בוש וכלימה תכסה את פניו, אך הוא יבקש, שכן אכילת מצה היא מצוה דאוריתא.

הגם שזו בוש גדולה, אך במעשהו זה הוא לא העליב אף אחד. המצות אינן נעלבות מכך, שלא קנה אותן לליל הסדר. ממשיך הרב פינקוס ואומר: תארו לעצמכם שהוריו היקרים מודיעים לו שהם מגיעים לשבת. "נגיע ברכבת של שעה 12:00", אומרים לו. והנה סוף כל סוף אחרי הדרך הארוכה שעברו עייפים ותשושים הם מגיעים ואיש לא ממתין להם בתחנה. הם מתקשרים לבנם, והלה נאנח: אוי שכחתי.

הם מחליטים לסור לביתו, וכשיוצאים מהמונית שואלים: יש מישהו בבית? ומאי שם נשמעת התשובה: **כרגע כולם עסוקים, נתראה הערב ליד שולחן השבת.**

כשאבא ואמא מגיעים לבקר, עוזבים הכל והולכים לקבל את פניהם. ראשית, מברכים אותם בשלום, נושקים להם ומפגינים יחס אישי חם. פחות מכך זה עלבון כלפי ההורים. הורים שרואים שבנם לא ממתין להופעתם, נעלבים מכך.

שבת קודש נכנסת לביתנו ואנחנו עסוקים. השי"ת מגיע לביתנו ומוצא אותנו עסוקים בהכנות האחרונות לשבת, עדיין לא מוכנים לשבת, לא מצפים לביאתה. הנהגה כזו מבטאת חוסר הערכה כלפי השבת.